

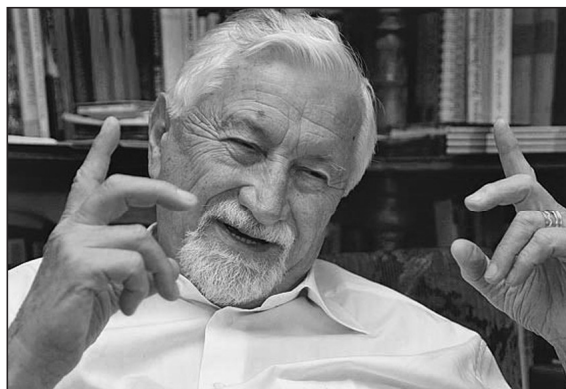
In memoriam Ozsváth Károly

314

A hírről a közösségi médiából és telefonhívás útján is értesültünk: 99. életévében otthonában csendesen elaludt *dr. Ozsváth Károly* emeritus professzor, a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikájának korábbi vezetője, a hagyományokra építő Ideg-Elmebetegségek Klinikája jogutódjaként létrejött gyógyító-oktató- és kutatóhely alapítója, majd hat éven keresztül tekintélyes vezetője, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Magyar Pszichiátriai Társaság alapító tagja.

Több mint fél évszázados, az ezredfordulón bőven átívelő emberi-szakmai pályafutására emlékezni, azt méltatni nehéz dolog, és megkísérelni sem könnyű a gazdag életpálya megannyi jelentős állomásának és jelenleg is érvényes tanulságának felsorolását. Egy teljes életút volt az övé, méltó befejezéssel. Halála előtt öt nappal még Facebook-posztokat írt a szakmájáról, főbb klinikai és kutatási témáiról (szuicidológia, addiktológia, neurózis, szociálpszichológia), a finn-magyar pszichiátriai kutatási együttműködés keretében történt látogatására emlékezve.

Életére és széles körű aktivitására visszatekintve úgy érezhetjük, hogy talán sohasem volt annyira szükség a szó klasszikus értelmében vett tanítómesterekre, mint az utóbbi évtizedekben, amikor az orvoslét a humanista, segítő-gyógyító szerep helyett sokszor inkább egy technokrata funkció korlátai közé kényszerült. Bár az új tudományos eredmények elképzelhetetlen bőségben állnak rendelkezésünkre, az orvosi-pszichológiai hivatást választóknál ez mégsem eredményezte kompetenciaérzésük megerősödését, vagy akár a gyógyítás minőségének jelentős javulását. A pszichiátré váláshoz sokkal többre van szükség. Ebben a szinte élethosszig tartó fejlődésben kulcsszerephez jutottak azok a mesterek, akik ta-

nításuk, mindennapi gyógyító tevékenységük és személyes példák révén nyújtottak hiteles mintát, szilárd alapot biztosítva szakmai identitásunk kialakulásához és kiteljesedéséhez. A pécsi iskola szerencsére mindig bővelkedett tanítómesterekben, szerepük és jelentőségük aligha felbecsülhető a klinika magas színvonalú, emberközpontú és holisztikus szemléletének kialakulásában.

Közlünk most *Ozsváth* professzor előtt tisztelgünk, és csak remélni merjük, hogy hozzá tudunk járulni ahhoz az örök érvényű igazsághoz, mely szerint a tudományos és szakmai műhelyeket nemcsak a tanítómesterek, hanem a tanítványaik is minősítik, akik képviselhetik és tovább örökíthetik a mintát, a teljes, hiteles és minőségi életpálya tanulságait, a sok irányú nyitottságot, az új ismeretek integrációját, az értékes tradíciók megőrzését. Ebben is sokat köszönhetünk *Ozsváth Károlynak*.

Tisztelettel és szeretettel emlékezünk rá, kifejezve megrendülésünket, nagyra értékelve életpályáját, megőrizve örökségét.

Isten Önnel, Professzor Úr!

Fekete Sándor, Ozsváth Péter, Tényi Tamás

Ozsváth Károly professzor temetésén – 2024. augusztus 14-én – elhangzott gyászbeszéd

Tisztelt Gyászolók!

Prof. Dr. Ozsváth Károly emeritus professzor, nyugállományú ezredes búcsúztatására gyűltünk össze ma, akinek személyében a magyar pszichiátria egyik legkiemelkedőbb alakját veszítettük el, s aki 2024. július 17-én, életének 99. évében hunyt el.

Ozsváth Károly 1926-ban született Budapesten. 1944-ben kitüntetéssel érettségizett, 1950-ben „summa cum laude” fokozattal orvosi diplomát szerzett a Pázmány Péter Tudományegyetemen. 1949 januárjától mint orvostanhallgató a Honvéd Kollégium tagja volt, 1950 szeptemberében tisztte avatták. Pályafutása során tisztiorvosi, neurológiai, pszichiátriai, addiktológiai és pszichoterápia szakvizsgákat tett. Kutatói tevékenysége eredményeként 1973-ban az orvostudomány kandidátusa, 1999-ben a Magyar Tudományos Akadémia doktora címet szerezte meg. Az 1980-ban megalakult Magyar Pszichiátriai Társaság alapító tagja, 2024-ig – haláláig – a Psychiatria Hungarica szerkesztőbizottságának tagja volt. 1991-ben a Magyar Pszichiátriai Társaság Oláh Gusztáv Életműdíját kapta, 2012-ben és 2021-ben – a legjobb monográfia szerzőjeként – a Magyar Pszichiátriai Társaság Nyíró Gyula-díjban részesítette.

1977-től a Pécsi Orvostudományi Egyetem címzetes, 1987-től kinevezett egyetemi tanárként dolgozott. 1987 és 1993 között a Pszichiátriai és Orvosi Pszichológiai Klinika tanszékvezető egyetemi tanára, megyei pszichiáter szakfőorvos volt. 1984-től megszűnéséig a Tudományos Minősítő Bizottság szakreferensi feladatait látta el.

Kutatási érdeklődésének középpontjában a pszichiátriai epidemiológia és az öngyilkos magatartás tanulmányozása állt. Korai neurozisz epidemiológiai vizsgálatai megerősítették azt a klinikai tapasztalatot, hogy a neurotikusok aránya sokkal nagyobb, mint az a morbiditási statisztikákból következne. Kutatási csoport veze-

tőjeként jelentős szerepe volt egy nemzetközi tapasztalatokat is integráló elméleti és gyakorlati katonai mentálhigiénés modell kidolgozásában. A devianciák és az öngyilkosság kutatásának jelentős hazai fejezete volt – a többek között *Ozsváth Károly* munkássága mentén kialakult – Társadalmi Beilleszkedési Zavarok kutatási projekt, amely hozzájárult a hazai szociálpszichiátriai kutatási eredmények gyarapodásához. Kutatói munkásságának egyik fontos eredménye annak igazolása volt, hogy a különböző felnőttkori beilleszkedési, alkalmazkodási zavarok gyermekkori eredetűek: elégtelen a családi és iskolai szocializáció. Jelentős szerepe volt a „pécsi pszichoterápiás iskola” kialakulásában és a pécsi pszichoterápiás képzés elindításában. Pszichoterápiás gyakorlatát a pszichodinamikus és a kognitív-viselkedésterápiás perspektíva integrációja határozta meg, mindig nyitott volt az új irányzatok beépítésére, a fejlődő ismerethalmaz követésére és hasznosítására.

Ozsváth Károly katonaeorvosként Miskolcon, Budapesten és Pécsen teljesített szolgálatot, ahonnan 1988. szeptember elsejével az ideg-elmecsztály főorvosként helyezték nyugállományba. Nyugdíjas éveiben pszichoterápiás és pszichiátriai magánrendelést folytatva segítette a hozzáforduló betegek gyógyulását. Szellemi frissességét és aktivitását jelzi, hogy az életművét bemutató utolsó tudományos kötete, „Járatlan utakon” címmel 2021-ben, 95 éves korában jelent meg.

Halálával a magyar pszichiátria egyik legjelentősebb alakját veszítettük el.

Ozsváth Károlyt a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara és a Magyar Honvédség saját halottjának tekinti.

Engedjenek meg röviden még két szubjektív gondolatot.

Az első, hogy orvosi, pszichiáteri pályafutásom indulása 1988-ban, *Ozsváth* professzor úr tanszékvezetői időszakához kapcsolódott. Hatalmas

tudása, tapasztalata, a betegek irányában megnyilvánuló empátiája meghatározó élmény volt számomra. A nevéhez kötődő legendás Ozsváth-jegyzet szinte bibliája volt valamennyi, a pszichiátriát az 1980-as években Pécssett elsajátító szakorvosnak, orvostanhallgatónak. Mai is szinte látom magam előtt a kitűnő tankönyv számos oldalát, tudom idézni egy-egy találó megfogalmazását, betegleírását, vagy épp a terápiára, vagy a pszichodinamikus értelmezésre vonatkozó ismereteket. A professzori viziteken szerzett tapasztalatok, ismeretek, a betegekkel kialakított kapcsolata imprintingszerű élményként vésődött be, s talán részét képezi klinikusi habitusomnak, ismereteimnek, orvosi-pszichiáteri identitásomnak.

Az orvoskar dékánhelyetteseként is tisztelettel búcsúzom a dékáni vezetés és *Nyitrai Miklós* dékán úr nevében is az orvostanhallgatók lelkiismeretes oktatójától, akinek oktatói munkássága, majd a későbbiekben tanári testület tagjaként a kart támogató tevékenysége, megosztott tapasztalatai nagyban segítették a PTE Általános Orvostudományi Kar fejlődését és a pécsi orvosképzés ügyét.

Tisztelt Ozsváth Károly Professzor Úr!
Nyugodjék békében!

Dr. Tényi Tamás
egyetemi tanár, a PTE ÁOK dékánhelyettese,
a Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika
igazgatója

Visszaemlékezés

Funk Sándor (1948–2024)

Felfoghatatlan: *Funk Sándor* főorvos 2024. július 16-án itt hagyott minket. A nagy küzdő az utolsó csatát elveszítette, a betegség legyőzte őt. Vette az évek során védjegyévé vált széles karimájú, jellegzetes kalapját és örökre elment.

Szakmai pályafutása

1972-ben végzett a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Karán summa cum laude minősítéssel. Ezt követően az egyetem Neurológiai Klinikáján helyezkedett el, 1976-ban neurológiából, majd 1978-ban pszichiátriából szerzett szakvizsgát. A Klinika után 1979-től egy fél évig a Róbert Károly körüti Kórházban, majd 4 évig a Korvin Ottó Kórház Neurológiai Osztályán, utána pedig a Funkcionális Idegosztályán dolgozott. Érdeklődése itt a neurotikus betegekről rövid idő alatt az alkoholbetegek felé fordult. 1987-ben a Nyíró Gyula Kórház Addiktológiai Osztályára hívták osztályvezető főorvosnak. 1992-ben vizsga letétele nélkül nyert addiktológiai szakképesítést. 25 év után 2012-ben nyugdíjazták. Ezután a Szent Kristóf rendelőintézet XXII. kerületi addiktológiai gondozójában, 2013-tól 2016-ig az Egyesített Szent István és Szent László Kórház Merényi Gusztáv Kórház telephelyének Pszichiátriai és Addiktológiai Centrumában dolgozott, majd 2016–2019 között a Kórház Addiktológiai Gondozójában. 2019-től a XIII. kerületben dolgozott a neurológiai és addiktológiai szakrendelésen. Orvosi munkája mellett a Wesley János Főiskola hallgatóinak alkohológia/addiktológia tantárgyat oktatott. Választott vezetőségi tagja volt a Magyar Addiktológiai Társaságnak, munkásságát 2000-ben Budapestért Díjjal ismerték el.

Számos tudományos fórumon tartott függőségekkel kapcsolatos előadást, valamint a médiában is gyakran nyilatkozott addiktológia témá-

ban. Publikációs tevékenységet főként magyar nyelven folytatott, a hazai szakmának írt számos folyóiratban addiktológiai témájú cikkeket.

2023-ben történt megövezgyüléséig 51 évet élt együtt szeretett feleségével, három gyermek édesapja volt. Páratlanul sokoldalú, kimagasló műveltségéről árulkodik, hogy 1986-ban megnyerte az Egri István által vezetett Elmebajnokság című vetélkedőt.

Szubjektív emlékek a Nyíró Gyula Kórházi Addiktológiai Osztályról

A kihívások vonzották, ezért kezdhetett addiktológiával foglalkozni. 1987–2012 között, 25 évig vezette az akkor még Róbert Károly körüti Kórház Alkohológiai Osztályát, ami később Mentalhigiénés Osztály lett, majd Nyíró Gyula Kórház és Addiktológiai Osztály. Kezdetben az osztályon főleg alkoholbetegek voltak, majd 1988-tól jelentek meg az első droghasználók, amikor már lehetett arról beszélni Magyarországon, hogy drogprobléma is létezik. Akkoriban a leggyakrabban használt drog a máktea volt, szipusok kevesen jöttek, habár sokan voltak. *Kisszékelyi Ödön* belgyógyászt, aki akkor már sok éve foglalkozott a magyarországi droghelyzettel kérte fel *Funk Sándor* tanácsadónak. Ehhez felvette őt az osztályra orvosi státuszba. Nem sokkal később megjelentek a heroinisták is, az első fecskék után

egyre többen. Az volt a tapasztalat, hogy ők sokszor már a megvonás alatt visszaestek az intenzív elvonási tüneteik miatt. *Funk* doktornak az volt az elve, hogy a heroinistát már akkor is fel kell venni, ha megjelenik az utcasarkon. Ezek a betegek leromlott testi állapotuk, súlyos elvonási tüneteik miatt gyakran valóban közvetlen életveszélyben voltak. Az intenzív sóvárgás miatt rendszeresen előfordult az osztályon is, hogy a betegek a WC-ben belőtték magukat és sokszor csak a személyzet éberségének volt köszönhető, ha az időben beadott antidótummal sikerült megmenteni őket. Sajnos számos tragikusan végződött eset is előfordult. Ez motiválhatta *Funk Sándort*, hogy Magyarországon elsőként elkezdjen metadon terápiával foglalkozni. Ő volt, aki a rendszerváltás után nem sokkal, 1991-ben Magyarországon bevezette a metadon kezelést a heroinfüggőség terápiájában. Ehhez először külföldre ment „kitanulni” a kezelést. Nemzetközi kongresszusokon találkozott metadon-programban jártas, nagyrészt amerikai kollégákkal, akiktől összegyűjtötte a kezeléssel szerzett tapasztalataikat. Ezeket hazahozva indította el az osztályon a metadon-programot. Először kórházi osztályon fekvőknél megvonásterápiaként, majd később ambuláns formában, fenntartó kezelésként is adott metadont. Mikor egy cannes-i Methadone Kongresszuson kiderült számára, hogy az amerikai gyakorlathoz képest keveset ad, hazajövele után megemelte a dózist a külföldi kollégák javaslata alapján. Ezután a betegek jóval ritkábban használtak a metadon mellett drogot vagy estek ki a kezelésből. Az osztály munkája ismertté vált a droghasználók körében, az idő múlásával egyre több heroinfüggő beteg kért segítséget. Minden nap reggel osztották ki a gyógyszer az ambuláns betegeknek. *Funk* doktor arra is hamar rájött, hogy a metadont összetörve kell kiadni, mert különben a betegek kiköpik és üzletelnek vele. Egy másik, ígéretesnek látszó kezelési lehetőség volt az ultra rapid heroin megvonás néven bevezetett egynapos infúziós kezelés, amit Svájcban, Lausanne-ban kezdtek alkalmazni heroinfüggőkön. *Funk* doktornak ez is felkeltette az érdeklődését. Felvette a svájciakkal a kapcsolatot és három magyar beteget kivitt kipróbálni a módszert. A megvonást a kezelés kivédte, de

hosszú távon, a visszaesés megelőzésében nem volt eredményes, így ez a módszer nem honosodott meg az osztályon.

A betegek továbbirányítása hosszú távú rehabilitációra mindig gond volt, ezért *Funk* doktor felvette vidéki rehabilitációs intézetekkel a kapcsolatot és látogatásokat szervezett kollégái számára, hogy felmérjék hová, milyen beteg küldhető. 2003-ban az Emberbarát Alapítványnál kezdett dolgozni Kőbányán, ami egy komplex addiktológiai rehabilitációt biztosító intézet volt. Az osztály sok betegét vette át oda további kezelésre.

A Funk ügy

Sok évig problémamentesen zajlott a metadon kezelés a Nyíró Gyula Kórházban, majd 1997-ben jött a Funk ügy. Egy ismeretlen – sejthető volt, hogy az osztály egyik dolgozója – feljelentette *Funk* doktort, hogy pénzért árulja a Depridol tablettákat. A rendőrség kiszállt és bizonyítékként lefoglalta az osztályon kezelt összes drog-beteg dokumentációját évekre visszamenőleg. Az eljárás elleni tiltakozásul *Funk Sándor* az adatvédelmi jogszabályok megsértése miatt feljelentést tett az ombudsmannál. Az eljárás részeként őt is rövidesen letartóztatták, hátrabilincseltek kézzel vitték el otthonról – épp akkor, amikor Non-Hodgkin limfóma miatt állt kemoterápiás kezelés alatt – és 72 órára fogdába helyezték. A kórház vezetése felfüggesztette az állásából, miközben az onkológián feküdt. Az osztály dolgozói önként jelentkeztek a rendőrségen kihallgatásra, hogy megvédjék őt a hamis vádaktól. Végül vádat emeltek ellene, de az ügy a bíróságon felmentéssel végződött. A rendőrség az elvitt dokumentációt csak sokára, és csak annak másolatát szolgáltatta vissza, miközben a betegek sorra arról számoltak be, hogy kiszálltak hozzájuk a rendőrök és bevitték őket kihallgatásra. *Funk* doktor mindezek miatt beperelte a rendőrséget és megnyerte a pert. Eltökélttségét és a betegek iránti elkötelezettségét mutatta, hogy ezek után is folytatta a metadon kezelést, habár mindenki azt gondolta, hogy örökre elment tőle a kedve. De ő mosolyogva csak annyit mondott: hiszen

a betegek nem tehetnek a történeteikről és ez a leg-hatékonyabb terápia.

Funk Sándor nevéhez köthető szakmai újítások, megfigyelések

A kezelés hatékonyságának növelése érdekében *Funk* doktor önkéntes zárt részleget hozott létre a drogbetegeknek a következő szavakkal: „Megnyitom a zárt osztályt úgy, hogy bezárom a nyíltat”. A zárt részleg létrehozásának előzménye az volt, hogy a betegek gyakran használtak drogot a nyílt osztályon, nagyon sok Narcanti injekció fogyott. Komoly veszélyt jelentett, amikor megvonás után a betegek a szokásos adagot beadva túladagolták magukat. Az elvonó kezelés során a tolerancia gyorsan csökkent, így ilyen esetekben nem ritkán kellett reanimálni az osztályon. A zárt részleg létrehozása után egész évben fogyott annyi Narcanti, mint előtte egy hónap alatt a nyílt rendszerű kezelés során – legjobb indikátora ez volt a mellédrogázás követésének.

A „Funkológia” alapszemlélete volt, hogy akkor kell felvenni a beteget, amikor jelentkezik, és segítséget kér: akkor éppen valami miatt motivált. Ha a motiváció egészen másról szól és nem a betegségről, az gyorsan kiderült és ilyenkor *Funk* doktor elküldte a páciens. Másfelől viszont nem akart beteget elveszíteni soha. Mindig azt mondta: „Vedd fel, ha be akar feküdni, vedd át, ha át akarják adni! Ha nem idevaló, majd kiderül.” Sokszor mondta sikertelen kezelés után,

hogy „majd visszajön a beteg, most már tudja, hogy van, ahol segítenek neki, ha kell.”

„Funkológia” további alaptétele volt, hogy „amelyik beteg jól van, az nincs jól”. Megfigyelte, hogy visszaesés előjeleként a beteg kezd sokkal jobban lenni, mint előtte a kezelés során. Ilyenkor kellett jobban odafigyelni és időben közbe lépni a visszaesés megelőzésére.

Még a 90-es években dolgozta ki a függőségek dinamikájának elméletét, amit a kollégái csak Funk-elméletnek hívtak: a betegség stádiumai mellé a közérzet, a tolerancia, a tagadás a szociális élet stb. lefolyásának grafikonjait rendelte, melyből jól érhetővé vált a betegség lefolyása, a terápiás intervenciók mikéntje, a túladagolás megjelenésének a veszélye.

Alkoholbetegeknél bevezette az Esperal beültetés előtti szerződéskötést. Ennek a lényege – egy segítő bevonásával és írásbeli szerződéskötéssel – az volt, hogy erősítse a beteg felelősségérzetét, és ezáltal fokozta a kezelés hatékonyságát.

Elsők között szervezte meg a kórház oldalában egy tűcsere automata telepítését, ami az osztályhoz tartozott, az osztály dolgozói működtették, töltötték. Az automatát 8 év után – a környéken lakók panaszai miatt – az Önkormányzat leszereltette arra hivatkozva, hogy sok a környéken a nem kívánatos beteg, akik eldobálják a használt tűket.

Munkájával maradandót alkotott a magyar addiktológiában.

Emlékét megőrizzük. Nyugodj békében Főorvos Úr!

Funk Sándor publikációs listája

- FUNK S:
Alkohol régen és most. Orvostovábbképző Szemle, 2018; 25 (10):11–16.
- FUNK S:
Függőségek – Ezúttal a gyógyszerfüggőségről. Háziorvos Továbbképző Szemle, 2015; 20 (6):401–405.
- FUNK S:
Kommentár: Az alkoholelvonási szindróma ambuláns kezelése. Orvostovábbképző Szemle, 2014; 21 (3):28–30.
- FUNK S:
A drogok személyisége. Orvostovábbképző Szemle, 2013; 20 (5):17–21.
- FUNK S:
Gyógyszeres kezelés alkohol-, drog- és benzodiazepin-függő betegek esetében – a trazodon jelentősége. Neuropsychopharmacologia Hungarica, 2013; 15 (2): 85–93.
- FUNK S:
A drogfogyasztás mint komplex társadalmi jelenség biológiai háttere. Orvostovábbképző Szemle, 2011; 18 (5):75–81.
- CSERNUS I, FUNK S, PÁL F (Feri atya), VÁRADI T:
Vágyaink: szárnyak vagy börtönfalak. Illúziók, szenvedélyek, függőségek. Budapest, Kulcslyuk Kiadó, 2011.
- DEMETROVICS Z, FARKAS J, CSORBA J, NÉMETH A, MERVÓ B, SZEMELYÁCS J, FLEISCHMANN E, KASSAI-FARKAS A, PETKE Z, OROJÁN T, RÓZSA S, RIGÓ P, FUNK S, KAPITÁNY M, KOLLÁR A, RÁCZ J:
Fenntartó Suboxone terápiával szerzett kezdeti tapasztalatok. Neuropsychopharmacologia Hungarica, 2009; 11 (4): 249–257.
- FUNK S, FEKETE GY:
Ne maradj ki! – Mentálhigiénés tézisek a dohányzásról. Egészségfejlesztés (Health Development), 2009; 50 (1–2):36–37.
- FUNK S:
Drog- és alkoholbetegség jellegzetességei a gyakorlatban. Medicus Universalis, 2007; 40 (5):205.

Megemlékezés

320

- FUNK S:
Csernus Imre védelmében. Beszélő, 2004; 9 (2–3):16–20.
- FUNK S:
Drogbetegek ellátása a mentőgyakorlatban. Magyar Mentésügy, 2003; 23 (3): 64–75.
- FUNK S:
Alkoholizmus. Az alkoholfogyasztás hatása a betegségekre és a gyógyszeres kezelésekre. Kórház, 2003; 10 (3):10–16.
- BALASI É, FUNK S:
Drog- és alkoholfüggők kézírásának grafológiai vizsgálata. Psychiatr Hung, 2002; 17 (2): 156–167.
- FUNK S:
Legális és illegális drogok. Belügyi Szemle (1995–2006), 2002; 50 (11–12): 105–111.
- FUNK S:
A szörnyűséges detoxikáló. HVG, 2002; 24 (49) (1228):52–53.
- TOPOLÁNSZKY Á, NÉMETH ZS, FRECH Á, RÁCZ J, FUNK S, KÁLY-KULAI K, HOYER M:
Drogpolitika Magyarországon. Fundamentum, 2001; 5 (1):77–96.
- FUNK S:
Korszerű terápiás lehetőségek krónikus alkoholbetegségben. Háziorvos Továbbképző Szemle, 2000; 5 (3):190–194.
- FUNK S:
A drogbetegség szakaszai. Belügyi Szemle, (1995–2006), 1998; 46 (7–8):22–29.
- FUNK S:
„Az ártalomcsökkentés alapelvei” című cikkről. Szenvedélybetegségek – Addictologia Hungarica, 1998; 2:117–118.
- FUNK S, KASSAI-FARKAS Á:
Metadonnal kapcsolatos javaslatok a Pszichiátriai Szakmai Kollégium Addiktológiai Szakcsoportja részére. Szenvedélybetegségek – Addictologia Hungarica, 1998; 2:125–126.
- FUNK S:
The phases of drug disease. Belügyi Szemle, (1995–2006) 1998; 46 (1 különszám):70–77.
- MICHAEL FARRELL, JEFF WARD, RICHARD MATTICK, WAYNE HILL, GERRY V STIMSON, DON DES JARLAIS, MICHAEL GOSSOP, JOHN STRANG:
Methadone maintenance treatment in opiate dependence: a review. British Medical Journal, Vol. 309. 15 October 1994. 997–1001. Ismerteti Funk S, Psychiatr Hung, 1995; 10 (2):225–226.
- FUNK S:
Konceptió? Revízió? Hozzászólás dr. Veér András és dr. Pável Magdolna a Psychiatria Hungarica 1992/5. számában megjelent „Az alkoholbeteg-ellátás koncepciójának revíziója” c. tanulmányához. Psychiatr Hung, 1993; 8 (2):207–208.
- ÉDER M, FUNK S:
Melano-phakomatosis primaer malignus melanomával. Ideggyógyászati Szemle, 1975; 28 (5):205–214.

Molnár Beáta, Gazdag Gábor

In memoriam Kenéz József (1938–2024)

Szeptember 28-án türelemmel viselt hosszú betegségben elhunyt a Mester, az intuitív zseni, a tanító, nekem szakmai atyám és atyai jóbarátom, prof. dr. Kenéz József.

Az alább olvasható részletes életrajz adatai beszédesebbek, de nem festik le igazi alakját. Mint a régi korok vándordíákjai, elment külföldre a nélkülözhetetlen tudásért, és hazahozta a betegségeket és tanítványai üdvére. Önzetlenül nyújtotta a tudását és a véleményét mindazoknak, akik számítottak rá és örömmel vették azt. Fáradhatatlanul végezte neuroradiológiai munkáját, az oktatást és a szakma szervezését egyaránt. Igazi motorja volt a Magyar Neuroradiológiai Társaság megalakulásának és fejlődésének. Barátai széles körével bárhol szakmai beszélgetésbe bonyolódott *Vörös Erika* nappalijától a fürdőmedencéig, a kongresszusi ülés kellős közepétől a hotel bárjáig bárhol. Számtalan tanítványa tanfolyamon, előadáson, vagy ha szerencsés volt, a minden napokban is élvezhette a csillogó szakértelmét, a humorát, az emberségét. A remegő lábú neurológusjelöltek számára sem a sztentori hangereje, hanem a lehangoló neurológiai tudása volt igazán félelmetes.

Imádott minden jó zenét a dzsessztől az operáig. Imádta a növényeit és a macskáit, köztük Dr. Kenéz Frigyeszt, akiről megemlékezett tudományos, továbbképző előadásban és baráti beszélgetésben egyaránt.

Végül, de nem utolsósorban az adatok nem beszélnek Juci néniről, a feleségéről, az örök és megingathatatlan háttéréről, Juliska lányáról, vagyis Kenéz főorvos asszonyról, élete fő büszkeségéről, Burg Marcsiról, aki a munkában jelentette a szilárd hátteret évtizedeken át és társa volt az utóbbi években, és Józsi unokájáról, a család legifjabb tagjáról.

Köszönjük szépen, Professzor Úr! Köszönjük szépen, Józsi Bácsi! Igyekezzünk méltóak lenni a példához.

*Prof. Dr. Barsi Péter
címzetes egyetemi tanár, Semmelweis Egyetem
a Magyar Neuroradiológiai Társaság
vezetőségi tagja*

Életrajz

Kenéz professzort a radiológia érdekelte már egyetemi éveitől is, TDK kutatómunkát végzett és rektori pályázatot nyert.

1962-ben a Budapesti Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karán „summa cum laude” diplomát szerzett. 3 évig radiológus gyakornokként dolgozott Székesfehérváron.

Fő munkahelyei a SOTE Radiológiai Klinika (1965–1984), a SOTE Neurológiai Klinika Radiológiai Osztálya (1985–1992), az Országos Traumatológiai Intézet Röntgenosztálya (1984–1985) és az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet Radiológiai Osztálya (1992–2007). Kiemelkedő szerződéses munkatársa volt a Nemzetközi Egészségügyi Központnak, a Pécsi Diagnosztikai Központnak és a Mediworld Plus Kft.-nek. Eseteket konzultált az ország úgyszólván összes neurológiai, idegsebészeti osztályának, rendszeres konzultáns volt a Jahn Ferenc Dél-Pesti Kórház és a Bács-Kiskun Megyei Kórház Neurológiai Osztályain, az ÁEK Honvéd Kórház Idegsebészeti Osztályán és tanítványa, *Veres Róbert* professzor gerinc és craniospinalis átmenet műtéti eseteivel kapcsolatban.

Úttörő munkát végzett a vízdoldékony kontrasztanyagok intrathecalis alkalmazásával, az intracranialis aneurysmák angiotomográfiás vizsgálatával, illetve az occlusiv cerebrovascularis

betegség szelektív intraarteriális thrombolysisével kapcsolatban. Hazánkban az elsők között dolgozott CT-vel. 1981-ben „Kiváló Munkáért” miniszteri kitüntetésben részesült.

A graduális és posztgraduális radiológiai és neuroradiológiai képzésben a kezdetektől nagy lelkesedéssel vett részt.

1989-ben nevezték ki egyetemi tanárnak. 1994-ben a HIETE újonnan szervezett Neuroradiológiai Tanszékének lett tanszékvezető docense, majd 1998-tól egyetemi tanára. 2002-től nyugdíjasként tovább oktatta a neuroradiológiát tanfolyamokon, kurzusokon és a gyakorlatban is.

1988-tól 2002-ig tagja volt a Radiológiai Szakmai Kollégiumnak.

Tudományos munkái alapját a neuroradiológiai kontrasztvizsgálatok és a rétegfelvételi technika összekapcsolása képezte. Kandidátusi értekezését 1976-ban védte meg „A subarachnoidális cisternák pneumoencephalographiás rétegfelvételi röntgenanatómiája” címmel.

Eredeti megfigyeléseket közölt a szűk canalis spinalis, a syringohydromyelia, az Arnold-Chiari-malformatio, a „tethered cord” syndroma területén. A spinalis angiomák diagnosztikája és műtéti megoldása, valamint az atlanto-axialis instabilitás diagnosztikája és műtéti megoldása képezték közleményei fő témáját, az Országos Traumatológiai Intézet Idegsebészeti Osztályával, valamint az OITI Gerincsebészeti Osztályával kooperációban.

A felsoroltakon kívül fő érdeklődési területe a modern képalkotó technikák, elsősorban a CT és MR vizsgálatok.

199 közleménye jelent meg, 260 előadást tartott különböző hazai és nemzetközi fórumokon, valamint számtalan továbbképző kurzuson tartott előadást.

Tagja és vezetőségi tagja volt a Magyar Radiológusok Társaságának, amely 1997-ben Alexander Béla emlékéremmel tüntette ki, 2008-ban tiszteletbeli tagjává fogadta, 2018-ban Zsebők Zoltán emlékéremmel tüntette ki.

2000-ben a Horvát Radiológus Társaság tiszteletbeli tagjává választotta.

2020-ban munkássága elismeréseként megkapta a Pásztor Emil emléklapoktetet.

Tagja volt a Magyar Ideg-és Elmeorvosok Társaságának, az Észak-Amerikai Radiológusok Társaságának. Alapító tagja volt a Magyar Gerincgyógyászati Társaságnak, a Magyar Stroke Társaságnak, a Magyar Radiológusok Társasága Osteo-arthrológiai Sectiojának.

A Magyar Neuroradiológiai Társaság alapító tagja és 10 éven keresztül választott elnöke volt, majd 2005-től örökös tiszteletbeli elnöke lett.

Tagja volt az Európai Neuroradiológiai Társaságnak, melynek vezetőségében nemzeti küldött volt 2000-ig. 1995-ben a Társaság Budapesten tartott XXI. Kongresszusának és V. Továbbképző Kurzusának elnöke volt. Rendszeres előadója volt az Európai Neuroradiológiai Társaság továbbképző kurzusainak.

1998-ban a Symposium Neuroradiologicum, 1999-ben az Európai Neuroradiológiai Társaság bécsi Kongresszusa Nemzetközi Tudományos Bizottságának tagja volt.